

alatur, nutriatur, crescat. Illa vero cupiditas, et si in hac vita exstingui penitus non potest; *quia si dixerimus quod peccatum non habemus, nos ipsos seducimus, et veritas in nobis non est*: in quantum autem est in nobis cupiditas, in tantum sine peccato non sumus: charitas crescat, cupiditas decrescat; ut aliquando illa perficiatur, hoc est charitas, cupiditas consumatur. Induite vos vestem nuptialem: vos alloquor, qui necdum habetis. Iam intus estis, iam ad convivium acceditis, et vestem in honorem sponsi nondum habetis: vestra adhuc quaeritis, non quae Iesu Christi. Vestis enim nuptialis in honore accipitur coniugationis, id est sponsi et sponsae. Nostis sponsum: Christus est. Nostis sponsam: Ecclesia est. Deferte nubenti, deferte ducenti. Si istis bene detuleritis qui nubente, vos filii eritis. Ergo in hoc proficite. Diligite Dominum, et ibi discite diligere vos: ut cum diligendo Dominum dilexeritis vos, securi diligatis proximos sicut vos. Quando enim non invenio se ipsum diligentem, quomodo ei permitto proximum, quem diligit sicut seipsum? Et quis est, inquit, qui non diligit se ipsum? Ecce quis est: *Qui diligit iniquitatem, odit animam suam* (PSAL. X, 6). Numquid diligit se, qui amat carnem suam, et odit animam suam, malo suo, malo animae suae et carnis suae? Quis autem diligit animam suam? Qui diligit Deum ex toto corde suo, et ex tota mente sua. Iam tali committo proximum. Diligete proximos, tamquam vos ipsos.

Varia de morte peccatorum.

4667 **D**URA mente esse mors longe creditur, etiam cum sentitur (S. GREG. MAGN.). — Qui in peccatis moritur, miser est: etiamsi super lectum, etiamsi praesentibus amicis omnibus spiritum exhalet, semper miser est (S. IOANN. CHRYSOST.). — Ut autem pericula mortis animae devites, time peccatum, fuge iniquitatem, accurato examine, in-

tegra confessione veraque contritione teipsum proba. Et frequenter de morte cogita, iuxta illud Spiritus sancti monitum: "Melius est ire ad domum luctus, quam ad domum convivii: in illa enim finis conatorum admoetur hominum, et vivens cogitat, quid futurum sit (ECCLES. VII, 3).

4668 Peccatum mors animae est; si mors corporis est cavenda, et timenda, et pro illa differenda tantum multi laborant homines; multo magis pro morte culpae cavenda, et pro morte poenae vitanda (S. BONAV.). — Mors quam timeant homines, separatio est animae a corpore: mors autem vera quam non timeant homines, separatio est a Deo. — Et plerumque cum timeant homines istam, quae separat animam a corpore, incidunt in illam ubi anima separatur a Deo (S. AUG.). — Quis est qui mortem salubriter timeat? qui timendo bene vivit. Mortem impij timeant et metuunt, sed timeantes male vivunt: nihil prodest metus, ubi non est profectus (IOANN. TRUTH.). — *O Maria, per dolores et gaudia vitae tuae, libera me a subitanea et improvisa morte: salva me!*

DOMINICA XX. POST PENTECOSTEN

LECTIO SANCTI EVANGELII SECUNDUM IOANNEM.

Ioann. II, 46-53.

**I**n illo tempore: Erat quidam regulus, cuius filius infirmabatur Capharnaum.

47. Hic cum audisset quia Iesus adveniret a Iudaea in Gallilaeam, abiit ad eum, et rogabat eum ut descenderet, et sanaret filium eius: incipiebat enim mori.

48. Dixit ergo Iesus ad eum: Nisi signa et prodigia videritis, non creditis.

49. Dicit ad eum regulus: Domine, descende prius quam moriatur filius meus.

50. Dicit ei Iesus: Vade, filius tuus vivit. Credit enim sermone, quem dixit ei Iesus, et ibat.

51. Iam autem eo descendente, servi occurrerunt ei, et nuntiaverunt dicentes, quia filius eius viveret.

52. Interrogabat ergo Iesus ab eis, in qua melius habuerit. Et dixerunt ei: Quia hori hora septima reliquit eum febris.

53. Cognovit ergo pater, quia illa hora erat, in qua dixit ei Iesus: Filius tuus vivit: et credit: ipse, et domus eius tota.

Homilia S. Gregorii Papae.

HOMILIA XXVII. IN EVANGELIO. *Habita ad populum in basilica sanctorum Nerej et Achillei die natalis coron.*

4669 **L**ECTIO sancti Evangelii, quam modo, fratres, audistis, expositione non indiget. Sed ne hanc taciti praeterisse videamur, exhortando potius, quam exponendo in ea aliqui

loquamur. Hoc autem nobis solummodo de expositione video esse requirendum, cur is, qui ad salutem filio petendam venerat, audivit: *Nisi signa et prodigia videritis, non creditis*. Qui enim salutem filio quaerebat, proculdubio credebatur. Neque enim ab eo quaereret salutem, quem non crederet Salvatore. Quare ego dicitur: *Nisi signa et prodigia videritis, non creditis*, qui ante credidit, quid signum videret? Sed mementote quid petiit, et aperte cognoscetis, quia in fide dubitavit. Poposcit namque, ut descenderet et sanaret filium eius. Corporalem ergo praesentiam Domini quaerebat, qui per spiritum nusquam deerat. Minus itaque in illum credidit, quem non putavit posse salutem dare, nisi praesens esset et corpore. Si enim perfecte credidisset, proculdubio sciret, quia non esset locus, ubi non esset Deus. Ex magna ergo parte diffusus est: quia honorem non dedit maiestati, sed praesentiae corporali. Salutem itaque filio petiit, et tamen in fide dubitavit: quia eum ad quem venerat, et potentem ad curandum credidit, et tamen morienti filio esse absentem putavit. Sed Dominus, qui rogatur ut vadat, quia non desit ubi invitatur, indicat: solo iussu salutem reddidit, qui voluntate omnia creavit.

4670 **Q**ua in re hoc est nobis solerter intendendum, quod sicut Evangelista alio testante didicimus, Centurio ad Dominum venit dicens: *Domine, puer meus iacet paralyticus in domo mea, et male torquetur* (MATTH. VIII, 6, 7). Cui a Iesu protinus respondetur: *Ego veniam et curabo eum*. Quid est quod Regulus rogat, ut ad eius filium veniat, et tamen ire corporaliter recusat; ad servum vero Centurionis non invitatur, et tamen se corporaliter ille pollicetur? Reguli filio per corporalem praesentiam non dignatur adesse. Centurionis servo non dedigna-

tur occurrere. Quid est hoc nisi quod superbia nostra retunditur, qui in hominibus non naturam, qua ad imaginem Dei facti sunt, sed honores et divitias veneramus? Cumque pensamus quae circa eos sunt, profecto interiora minime providemus, dum ea consideramus quae in corporibus despecta sunt, negligimus pensare quod sunt. Redemptor vero noster ut ostenderet, quia quae alta sunt hominum, despicienda sunt; et quae despecta sunt hominum, sanctis despicienda non sunt: ad filium Reguli ire noluit, ad servum Centurionis ire paratus fuit. Increpata est ergo superbia nostra, quae nescit pensare homines propter homines. Sola, ut diximus, quae circumstant hominibus pensat, naturam non aspiciit, honorem Dei in hominibus non agnoscit. Ecce ire non vult Filius Dei ad filium Reguli: et tamen venire paratus est ad salutem servi. Certe si nos cuiuspiam servus rogaret ut ad eum ire deberemus, protinus nobis nostra superbia in cogitatione tacita responderet, dicens: Non eas, quia temetipsum degeneras, honor tuus despicitur, locus vilescit. Ecce de coelo venit qui servo in terra occurrere non despiciit: et tamen humiliari in terra contemnimus, qui de terra sumus. Quid vero apud Deum vilius, quid despectius esse potest, quam servare honorem apud homines, et interni testis oculos non timere? Unde et in sacro Evangelio ad phariseos Dominus ait: *Vos estis qui iustificatis vos coram hominibus, Deus autem novit corda vestra: quia quod hominibus altum est, abominabile est apud Deum* (LUC. XVI, 15). Notate, fratres, notate quod dicitur. Si enim quod hominibus altum est, abominabile est apud Deum; cordis nostri cogitatio tanto apud Deum in imo est, quanto hominibus in alto: et humilitas cordis nostri tanto apud



Deum in alto est, quanto hominibus in imo.

4671 Despicimus ergo si quid boni gerimus: nulla nos nostra inflat operatio, non rerum abundantia, non gloria extollat. Si quibuslibet ex bonis affluentibus intus intumescimus, Deo despecti sumus. Quo contra de humilibus Psalmista dicit: *Custodiens parvulus Dominus* (PSAL. CXIV, 6). Quia parvulos humiles appellat, postquam sententiam protulit, consilium subiungit: nam quasi quaereremus quid ipse ad haec faceret, adiunxit: *Humiliatus sum, et liberavit me*. Haec ergo cogitate, fratres, haec tota intentione pensate. Nolite in proximis vestris mundi huius bona venerari. Hoc propter Deum honorate in hominibus, quibus tamen commisi non estis, quod facti sunt ad imaginem Dei. Quod tunc proximis vere servatis, si apud vosmet ipsos prius in corde non intumescitis. Nam qui se adhuc pro rebus transitoribus extollit, nescit in proximo venerari quod maneat. Nolite ergo in vobismetipsis pensare quod habetis, sed quid estis. Ecce mundus qui diligitur, fugit. Sancti isti, ad quorum tumbam consistimus, florentem mundum mentis despectu calcaverunt. Erat vita longa, salus continua, opulentia in rebus, fecunditas in propagine, tranquillitas in diurna pace: et tamen cum in seipso floreret, iam in eorum cordibus mundus aruerat. Ecce iam mundus in seipso aruit, et adhuc in cordibus nostris floret. Ubique mors, ubique luctus, ubique desolatio, undique percutimur, undique amaritudinibus replemur: et tamen caeca mente carnalis concupiscentiae ipsas eius amaritudines amamus, fugientem sequimur, labenti inhaeremus. Et quia labentem retinere non possumus, cum ipso labimur, quem cadentem tenemus. Aliquando nos mundus delectatione sibi tenuit: nunc tantis

plagis plenus est, ut ipse nos iam mundus mittat ad Deum. Pensate ergo, quia nulla sunt quae temporaliter currunt. Finis temporalium ostendit, quam nihil sit quod transire potuit. Casus rerum indicat, quia res transiens et tunc prope nihil fuit cum stare videretur. Haec ergo, fratres charissimi, sollicita consideratione pensate, in aeternitatis amore cor figite: ut dum terrena culmina adipisci contemnitis, perveniatis ad gloriam, quam per fidem tenetis, per Iesum Christum Dominum nostrum, qui vivit et regnat Deus cum Patre in unitate Spiritus sancti, per omnia saecula saeculorum. Amen.

Varia de memoria mortis.

4672 Si diem mortis tuae ad memoriam reduceris, foelix eris (S. BERN.). — Facit mundum contemneris cineris consideratio; nam concupiscentia oculorum contemnitur, quando quis cogitat, quod in deliciis corpus nutritum erit cibus vermium; superbia vitae contemnitur, quando quis cogitat, quod ille, qui vult esse super alios, ponetur sub terra, quae est infimum elementorum (S. BONAV.). — Nihil tantum movet peccatorem ad emendandum suos defectus, et corrigendum peccata sua, quantum memoria mortis (id.).

4673 Qui considerat qualis erit in morte, semper fit timidus in operatione: atque unde in oculis suis iam quasi non vivit, inde veraciter in oculis sui Conditoris vivit (S. GREG. MAG.). — Optimus corporis et animae paedagogus est, indelebilis memoria mortis (HESYCHIUS). — Sicut nemo prudens inter Oceani fluctus in tabula ludit: nemo ab ingenti praecipitio pendulus scelera meditatatur: nemo inter medios armatos hostes incernis hilarescit; ita, qui in perpetuo mortis metu versatur, nunquam audebit ea perpetrare, quae aeternam infelicem afferunt mortem (DREX.). — *O Moria, ad te fugio; tu es mater volentium se emendare; converte me; a morte aeterna libera me!*

FERIA SECUNDA

Homilia S. Augustini Episcopi.  
IN IOANN. TRACTATUS 16.

4674 **H**OMIERNIA evangelica lectio hesterni diei sequitur lectionem, quae nobis ad disputandum proponitur. In qua quidem sensus non sunt investigatione difficiles, sed digni praedicatione, digni admiratione et laudatione. Proinde locum istum Evangelii cum commendatione commemoremus, potius quam cum difficultate tractemus. *Abit enim Iesus post biduum, quod fecerat in Samaria, in Galilaeam ubi nutritus erat.* Secutus autem Evangelista ait: *Ipse enim Iesus testimonium perhibuit quia propheta in patria sua honorem non habet.* Non propterea post biduum discessit Iesus de Samaria, quia honorem in Samaria non habebat: non enim Samaria patria ipsius erat, sed Galilaea. Cum ergo istam deseruisset tam cito, et ad Galilaeam venisset, ubi nutritus erat: quomodo attestatur: *Quia propheta in patria sua honorem non habet?* Magis videtur attestari potuisse quod propheta in patria sua honorem non haberet, si contemneret pergere in Galilaeam, et in Samaria remansisset.

4675 Intendat ergo Charitas vestra insinuatam nobis non modicum sacramentum, suggerente Domino et donante quod loquar. Quaestionem propositam cognovistis, solutionem eius exquirite. Sed repetamus propositionem, ut solutionem desiderabilem faciamus. Movet nos, cur Evangelista dixerit: *Ipse enim Iesus testimonium perhibuit, quod propheta in patria sua honorem non habet.* Hoc permoti reteximus verba superiora, ut inveniamus cur hoc Evangelista dicere voluerit: et invenimus superiora verba eius ita narrantis, quoniam post biduum profectus est de Samaria in Galilaeam.

Propter hoc ergo dixisti, o Evangelista, testimonium perhibuisse Iesum, quod propheta in patria sua honorem non haberet: quia post biduum reliquit Samariam, et propevrat venire in Galilaeam? Imo vero quasi videor mihi congruentius intelligere, quia si honorem in patria sua Iesus non haberet, non ad eandem relicta Samaria festinaret. Sed ni fallor, imo quia verum est, et non fallor, melius enim quam ego, vidit Evangelista quid diceret; melius me veritatem videbat, qui eam de pectore Domini bibebat (IOANN. XIII, 25). Ipse est enim Ioannes Evangelista, qui inter omnes discipulos super pectus Domini discumbabat; et quem Dominus charitatem debens omnibus, tamen prae ceteris diligebat. Ergo ille falleretur, et ego recta sentirem? Imo si pie sapio, obedienter audiam quod dixit, ut merear sentire quod sensit.

4676 Accipite itaque, charissimi, quid hic sentiam, sine praediuicio, si vos melius aliquid senseritis. Magistrum enim unum omnes habemus, et in una schola discipuli sumus. Hoc ergo sentio, et videte si non aut verum est, aut propinquat veritati quod sentio. In Samaria biduum fecit, et crederunt in eum samaritani: tot dies in Galilaea fecit, et non in eum crediderunt galilaei. Reteixite vel recolite memoria hesterni diei et lectionem et sermonem. Venit in Samariam, ubi cum primo mulier illa praedicaaverat, cum qua ad puteum Iacob locutus erat magna mysteria: eo viso samaritani et audito crediderunt in eum propter verbum mulieris, et firmius crediderunt propter verbum eius, et plures crediderunt; sic scriptum est. Ibi factu biduo (quo numero dierum mystice commendatus est duorum numerus praecceptorum, in quibus duobus praecipitis tota lex pendet et prophetae, sicut he-



sterno die nos commendasse meministis, pergit in Galilaeam, et venit in civitatem Canan Galilaeae, ubi aquam vinum fecit (IOANS. IV, 46). Ibi autem quando aquam in vinum convertit, sicut scribit ipse Ioannes, crediderunt in eum discipuli eius (Ibid. II, 2): et utique plena erat domus turbis convivantium. Factum est tam magnum miraculum, et non in eum crediderunt nisi discipuli eius. Hanc civitatem Galilaeae modo repetivit. *Et ecce quidam Regulus, cuius filius infirmabatur, venit ad eum, et rogare coepit ut descenderet ad illam civitatem vel domum, et sanaret filium eius, incipiebat enim mori* (Ibid. IV, 46 s.). Qui rogabat non credebat? Quid a me expectas audire? Dominum interroga, quid de illo senserit. Rogatus enim talia respondit: *Nisi signa et prodigia videritis, non creditis*. Arguit hominem in fide tepidum, aut frigidum, aut omnino nullius fidei: sed tentare cupientem de sanitate filii sui, qualis esset Christus, quis esset, quantum posset. Verba enim rogantis audivimus, cor diffidentis non videmus: sed ille pronuntiavit, qui et verba audivit et cor inspexit. Denique et ipse Evangelista testimonio narrationis suae ostendit, quia nondum crederat, qui venire ad domum suam Dominum cupiebat ad sanandum filium eius. Nam posteaquam ei nuntiatum est, sanum esse filium eius, et invenit ea hora sanatum, qua hora Dominus dixerat: *Vade, filius tuus vivit. Et credidit, inquit, ipse et domus eius tota*. Si ergo propterea credidit ipse et domus eius tota, quia nuntiatus est ei filius eius sanus, et comparavit horam nuntiantium horae praenuntiantis; quando rogabat, nondum credebat. Samaritani nullum signum expectaverant, verbo eius tantummodo crederant: cives autem eius audire meruerunt, *Nisi signa et*

*prodigia videritis, non creditis*: et ibi tamen facta tanto miraculo, non credidit nisi ipse et domus eius. Ad solum sermonem crediderunt plures samaritani: ad illud miraculum sola illa domus credidit, ubi factum est. Quid igitur, fratres, quid nobis commendat Dominus? Tunc Galilaea Iudaeae patria erat Domini, quia ibi nutritus est: nunc vero quia portendit aliquid res illa; non enim sine causa dicta sunt prodigia, nisi quia aliquid portendunt: prodigium enim appellatum est quasi porrodictum, quod porro dicat, porro significet, et aliquid futurum esse portendat: quia ergo aliquid illa omnia portendebant, aliquid illa omnia praedicebant: faciamus modo nos patriam Domini nostri Iesu Christi secundum carnem (non enim habuit patriam in terra, nisi secundum carnem, quam accepit in terra); faciamus ergo patriam Domini populum Iudaeorum. Ecce in patria sua honorem non habet. Modo attende Iudaeorum turbas, attende iam gentem illam dispersam toto orbe terrarum et evulsam radicibus suis; attende ramos fractos, concisos, dispersos, aridos, quibus fractis inseri meruit oleaster (ROM. XI, 17): vide turbam Iudaeorum, quid dicit modo? Quem colitis, quem adoratis, frater noster erat. Et nos respondeamus: *Propheta in patria sua honorem non habet*. Denique illi ambulantes Dominum Iesum in terra facientemque miracula; caecos illuminantem, surdis aures aperientem, mutorum ora solventem, paralyticorum membra stringentem, super mare ambulantem, ventis imperantem et fluctibus, mortuos suscitantem, tanta signa facientem videntur, et vix inde pauci crediderunt. Populo Dei loquor. Tam multi credidimus, quae signa vidimus? Illud ergo quod factum est tunc, hoc quod nunc agitur portendebat. Iudaei fuerunt vel sunt si-

miles Galilaeis, nos similes illis Samaritanis. Evangelium audivimus, Evangelio consensimus, per Evangelium in Christum credidimus; nulla signa vidimus, nulla exigitur.

<sup>4677</sup> Quamvis enim unus ex duodecim electis et sanctis, tamen israelita fuit, de gente scilicet Domini, Thomas ille, qui in loca vulnerum digitos cupiebat mittere. Sic eum arguit Dominus, quomodo istum Regulum. Huic dixit: *Nisi signa et prodigia videritis, non creditis*: illi autem dixit: *Quia vidisti, credidisti* (IOANS. XX, 29). Ad Galilaeos venerat post Samaritanos, qui sermoni eius crediderant, apud quos nulla miracula fecerat, quos firmos in fide securus cito dimiserat, quia divinitatis praesentia non dimiserat. Ergo quando dicebat Dominus Thomae: *Veni, mitte manum tuam, et noli esse incredulus, sed fidelis*; et cum ille exclamaret tactis vulnerum locis, et diceret: *Dominus meus et Deus meus*: increpatur et dicitur ei: *Quia vidisti, credidisti*. Quare, nisi quia propheta in patria sua honorem non habet? Quia vero apud alienigenas propheta iste honorem habet, quid sequitur? *Beati qui non viderunt et crediderunt* (IOANS. XX, 25-29). Praedicti sumus nos: et quod Dominus ante laudavit, et in nobis implere dignatus est. Viderunt qui crucifixerunt, palpaerunt, et sic pauci crediderunt: nos non vidimus, non contrectavimus, audivimus, credidimus. Fiat in nobis, perficiatur in nobis beatitudo quam promisit; et hic, quia patriae ipsius praelati sumus; et in futuro saeculo, quia pro ramis fractis inserti sumus.

<sup>4678</sup> Hos enim ramos se fracturum esse monstrabat, et hunc oleastrum inserturum, quando commotus Centurionis fide, qui ei dixit: *Non sum dignus, ut sub tectum meum intres, sed tantum dic verbo, et sanabitur puer meus*: nam et ego homo

*sum sub potestate constitutus, habens sub me milites, et dico huic: Vade, et vadit; et huic, Veni, et venit; et servo meo, Fac hoc, et facit. Conversus ad eos qui se sequebantur, dixit: Amen dico vobis, non inveni tantam fidem in Israel* (MATTH. VIII, 8 ss.). Quare non invenit tantam fidem in Israel? Quia propheta in patria sua honorem non habet. Numquid non et illi Centurioni poterat dicere Dominus, quod dixit huic Regulo: *Vade, puer tuus vivit*? Videte distinctionem. Regulus iste Dominum ad domum suam descendere cupiebat: ille Centurio indignum se esse dicebat. Illi dicebatur: *Ego venio et curabo eum*; huic dictum est, *Vade, filius tuus vivit*. Illi praesentiam promittebat: hunc verbo sanabat. Iste tamen praesentiam eius extorquebat: ille se praesentiam eius indignum esse dicebat. Hic cessum est elationi: illic concessum est humilitati. Tamquam huic diceret: *Vade, filius tuus vivit*, noli mihi taedium facere. *Nisi signa et prodigia videritis, non creditis*: praesentiam meam vis in domo tua, possum et verbo iubere; noli tu de signis credere: Centurio alienigena credidit me verbo posse facere, et antequam facerem credidit; vos nisi signa et prodigia videritis, non creditis. Ergo si ita est, frangantur superbi rami, humilis inseratur oleaster; maneat tamen radix, illis praecisis, istis receptis. Ubi manet radix? in patriarchis. Etenim patria Christi populus Israel, quia ex eis venit secundum carnem: sed huius arboris radix, Abraham, Isaac et Iacob, patriarchae sancti. Et ubi isti? In requie apud Deum, in honore magno: ut in Abrahae sinu adiutus ille pauper post corporis exitum levaretur, et in Abrahae sinu de loginquo a superbo divite videretur (LUC. XVI, 22, 23). Ergo radix manet, radix laudatur: sed rami superbi et praecidi et aescere meruerunt; olea-



ster autem humilis illorum praccisione invenit locum.

4679 Audi ergo quemadmodum praecidantur rami naturales, quemadmodum inseratur oleaster, ex ipso Centurione, quem propter comparationem huius Reguli commemorandum putavi. *Amen, inquit, dico vobis, non inveni tantam fidem in Israel: propterea dico vobis, quia multi ab Oriente et Occidente venient* (MATTH. VIII, 10). Quam late terram occupaverat oleaster! Amara silva mundus hic fuit: sed propter humilitatem, propter *Non sum dignus ut sub tectum meum intres, multi ab Oriente et Occidente venient. Et puta quia venient: quid de illis fiet? Si enim venient, iam praecisi sunt de silva: ubi inserendi sunt, ne arescant? Et recumbent, inquit, cum Abraham et Isaac et Iacob.* In quo convivio? ne forte non invites ad semper vivendum, sed ad multum bibendum. *Recumbent cum Abraham, et Isaac et Iacob.* Ubi? *In regno, inquit, coelorum.* Et quid erit de illis, qui venerunt de stirpe Abrahae? quid fiet de ramis, quibus arbor plena erat? quid, nisi quia praecidentur, ut isti inserantur? Doce quia praecidentur: *Filii autem regni ibunt in tenebras exteriores* (MATTH. VIII, 5-12).

4680 Habet ergo apud nos honorem propheta, quia non habuit honorem in patria sua. Non habuit honorem in patria, in qua conditus est: habecit honorem in patria quam condidit. In illa enim conditus est quod omnium, conditus in illa est secundum formam servi. Nam ipsam civitatem, in qua conditus est, ipsam Sion, ipsam Iudaeorum gentem, ipsam Ierusalem, ipse condidit cum esset apud Patrem Verbum Dei: *Omnia enim per ipsum facta sunt, et sine ipso factum est nihil* (IOANN. 1, 3). De illo ergo homine de quo hodie audivimus: *Unus mediator Dei et hominum homo Christus*

*Iesus* (I TIM. II, 5), etiam Psalmus praeculcus est, dicens: *Mater Sion, dicethomo* (PSAL. LXXXVI, 5). Quidam homo, mediator Dei et hominum homo, mater Sion dicit. Quare mater Sion dicit? Quia inde accepit carnem, inde virgo Maria, de cuius utero servi forma suscepta est, in qua dignatus est apparere humillimus. Mater Sion dicit homo, et homo iste, qui dicit mater Sion, factus est in ea, homo factus est in ea. Nam Deus erat ante eam, et homo factus est in ea. Qui homo factus est in ea, ipse fundavit eam Altissimus, non humillimus. Homo factus est in ea humillimus; quia Verbum caro factum est, et habitavit in nobis (IOANN. 1, 14): ipse fundavit eam Altissimus; quia in principio erat Verbum, et Verbum erat apud Deum, et Deus erat Verbum: *omnia per ipsum facta sunt* (Ibid. 1, 1 ss.). Quia vero condidit istam patriam, hic habecit honorem. Repulit eum patria in qua generatus est: suscipiat eum patria, quam regeneravit.

#### Varia de memoria mortis.

Nihil tantum valet ad domanda desideria, quantum cogitare qualis sit ipsa futura mors (DOSTA). — Nulla doctrina sic superat superbiam, nec sic vincit malitiam, nec sic extinguit libidinem, nec sic mundi calcet vanitatem, sicut hominis horrendae mortis recordatio (S. AUGUST.). — Memoriam mortis a mente reiiciunt impii, ne tristic cogitatio laetitiam cordis eorum perturbet (S. AMBROS.).

Mortem meditari bonum est ac utile, et anxie atque sollicite die nocteque cogitare, necessarium: qui enim semper mortis recordatur, raro aut nunquam peccabit (S. EPHREM). — Memoria mortis facit peccata fugere, mundum contemnere, se ipsum despiciere, vitam recte regere (S. BONAV.). — Mortis meditatio est continentiae mater, pudicitiae adiutrix, solitudinis quietes, incentivorum contrafractio vitiorum, cogitationum turpium adversatrix, contritio animae (S. IOANN. CL.). — *O Maria, gratiosus vultus tuus mihi apparet in extrenis; formositas faciei tuae lactificet egredientem spiritum meum!* (S. BONAV.).

#### FERIA TERTIA

Homilia S. Ioannis Chrysostomi.

IN IOANN. HOM. 35.

4683 **V**ENIT ergo Iesus iterum in Cana Galilaeae, ubi fecit aquam vinum. Miraculum in memoriam revocatur, ad maiorem Samaritanorum laudem. Hi namque post signa et Ierosolymis et apud se edita, ipsum susceperunt: Samaritani vero ex doctrina tantum. Istuc venisse narrat; qua de causa venerit non adicit. In Galilaeam enim propter Iudaeorum invidiam venit; sed cur in Cana? Primum vocatus ad nuptias illo concesserat; sed nunc quare? Mihi quidem venisse videtur ut fidem patrati miraculi praesentia sua firmaret, utque non vocatus accedens, magis illos alliceret, cum relicta patria, illos suis anteferebat. *Erant autem quidam Regulus, cuius filius infirmabatur Capernaum. Hic cum audisset quia Iesus adveniret a Iudaea in Galilaeam, venit ad eum, et rogabat eum ut descenderet, et sanaret filium eius;* sive ex genere regio cum esset, vel ex quadam dignitate Regulus appellaretur. Quidam putent hunc ipsum esse qui memoratur a Mattheo; sed alius esse probatur non ex dignitate modo, sed etiam ex fide. Ille namque Christum ire volentem, ne eat rogat; hic nec sese offerentem, domum trahit. Ille dicit: *Non sum dignus ut intres sub tectum meum;* hic urget dicens: *Descende prorsquam moriatur filius meus* (MATTH. VIII, 8). Ille de monte descendens Capernaum venit; hic vero a Samaria, non in Capernaum, sed in Cana venientem adit. Illius puer paralysi laborabat, huius filius febricitans.

4684 *Et veniens rogabat eum ut sanaret filium eius: incipiebat enim mori.* Quid ergo Christus? *Nisi signa et prodigia videritis, non creditis.* Atqui quod veniret et

rogaret, id fides erat; et postea hoc ipsum testificatur Evangelista dicens: *Cum Iesus dixisset, Vade, filius tuus vivit, credidit sermone eius, et ibat.* Quid ergo sibi vult hic? Vel hoc Samaritanos, qui sine signis crediderunt, admirans dixit, vel eam, quae sua videbatur esse, civitatem, Capernaum nempe, perstringit. Siquidem cum alius apud Lucam diceret: *Credo, Domine, adiuva incredulitatem meam* (MARC. IX, 23), isdem usus est verbis. Itaque licet hic crediderit, non tamen plene et integre: quod declarat cum sciscitatur, qua hora reliquit eum febris. Volebat enim dicere, num sponte sua, num ex Christi praeccepto febris abscississet. *Uero vero cognovit quia heri hora septima, credidit ipse et domus eius tota.* Videne illum credidisse, servis nuntiantibus, non Christo loquente? Mentem ergo eius, qua venerat, arguit: ita enim magis illum ad fidem inducebat: ante signum enim non admodum credebatur. Quod si et venerit et rogaverit, nihil mirum. Solent enim patres ardenti amore ducti, non solum eos, quibus fidunt, medicos adire, verum etiam eos quibus non ita fidunt, ne quidpiam praeteriisse videantur. Siquidem oblata solum occasione accessit quando venit ille in Galilaeam: qui si admodum illi credidisset, filio in extremis laborante, non neglexisset in Iudaeam venire. Quod si timebat, neque illud excusandum erat. Consideres velim, vel ipsa verba quantam demonstrent viri infirmitatem. Cum oportuisset enim, si non prius saltem post reprehensam animi sui sententiam, magnum quidpiam de Christo cogitare, audi quomodo adhuc humi serpat. *Descende, inquit, prorsquam moriatur filius meus,* quasi non posset mortuum suscitare, et quasi non nosset quo statu puer esset. Ideo illum coarguit, et conscientiam perstringit,



ostendens signa animae causa maxime edi. Hic enim non minus patrem animo laborantem curat, quam filium; ut nobis suadeat, non tam signis, quam doctrinae eius attendendum esse. Signa quippe non fidelibus, sed infidelibus et crassioribus parata sunt.

4685 Tunc ille moestus non multum dictis attendebat, nisi iis quae ad filium spectabant. Postea vero illa in mentem revocaturus erat, atque hinc magnum consequuturus luerum: quod et evenit. Cur autem Christus Centurioni se ultro obtulit iturum: hic autem ne rogatus quidem? Quia ibi fides perfecta erat. Ideo se iturum obtulit, ut viri probitatem edisceremus: at Regulus adhuc imperfectus erat. Quia ergo admodum instabat dicens, *Descende*, necdum sciebat ipsum vel absentem posse sanare; id se posse ostendit; ut quam per se Centurio notitiam habebat, eam Regulus non accedente Iesu acquireret. Cum itaque dicit: *Nisi signa et prodigia videritis, non creditis*, hoc significat, congruenti fide nondum instructi estis; sed adhuc me ut prophetam habetis. Quis ergo ipse sit revelans, et ostendens etiam sine miraculis sibi credendum esse, eadem ipsa quae Philippo dixit: *Non credis quia ego in Patre, et Pater in me est? Etsi mihi non vultis credere, operibus credite* (IOANN. XIV, 10). *Iam autem eo descendente, servi occurrerunt ei dicentes, quia filius eius viveret. Interrogabat ergo horam ab eis, in qua melius haberet. Et dixerunt ei, Quia heri hora septima reliquit eum febris. Cognovit ergo pater, quia illa hora erat, in qua dixit ei Iesus, quod filius eius viveret. Et credidit ipse, et domus eius tota.* Videne quo pacto miraculum evulgatum sit? neque vulgari modo a periculo liberatus est, sed confestim, ita ut liqueat rem non ex naturali serie, sed ex Christi operatione factam esse. Nam cum

ad ipsa mortis limina pervenisset, ut declaravit pater his verbis, *Descende, priusquam moriatur filius meus*, subito ex morbo ereptus est: quae res etiam servos excitavit. Servi enim fortasse non ut nuntiaturi tantum, sed ut superfluum Christi adventum putantes, obviam venerunt. Sciebant enim ipsum iam illuc adventare: unde eodem itinere illum convenerunt. Regulus autem,posito timore, ad fidem accedit, ut ostendat ex ipsius professione hoc opus sequutum esse, ac demum id diligenter agit, ut ne videatur ipsum frustra profectum esse; quare accurate omnia sciscitatur. *Et credidit ipse, et domus eius tota.* Nam nulli prorsus dubio obnoxium erat testimonium. Qui enim neque aduerant, neque Christum audierant, neque tempus noverant, ubi ab hero suo didicerunt, idem ipsum esse tempus, certissimam habuere Christi potentiae demonstrationem; ideo et ipsi crediderunt.

4686 Quid ergo per haec docemur? Ne miracula expectemus, neve divinae potentiae pignora quaeramus. Hic namque multos video, qui cum vel filio vel uxore aegrotante, aliquid solatii acciperent, maiorem erga Deum pietatem exhibuerunt. Etiam si vero non exaudiamur, in gratiarum actione et laude perseverare par est. Hoc quippe fidelium servorum est, hoc diligentium et Dominum ut par est amantium, ut non modo in tranquillitate, sed etiam in aerumnis ad illum accurrant. Haec quippe sunt Dei providentiae opera: *Quem enim diligit Dominus, castigat: flagellat autem omnem filium, quem suscipit* (HEBR. XII, 6). Qui autem illum in tranquillitate solum colit, non tanti amoris signa exhibet, neque pure Christum amat. Eo quid de valetudine, de opibus loquor, quid de paupertate et morbo? Licet enim gehennam, licet aliud quidpiam

gravissimum audieris; neque sic a Deo laudibus celebrando abistendum; sed omnia pro eius dilectione ferenda. Hoc fidelis servi, hoc constantis animi est. Qui hoc affectus modo est, et praesentia facile sustinebit, et futura consequetur bona, et multa apud Deum fiducia fruetur, quam nos omnes assequi contingat, gratia et benignitate Domini nostri Iesu Christi, cui gloria in saecula saeculorum. Amen.

#### Varia de morte iustorum.

4687 INTER omnes timores, timor mortis est maximus, est enim finis terribilium; unde si homo timorem mortis superat, superat omnes timores, et hoc superato superatur omnis amor mundi inordinatus (S. THOM. AG.). — Quanto vivemus in hoc mundo diutius, tanto mortem amplius formidamus (IOANN. TRITH.). — Nihil habemus quod in morte metumus, si nihil quod timendum sit, vita nostra commisit (S. AMBR.).

4688 Discas bene mori, si didiceris bene vivere (S. AUGUST.). — Qualitas mortis ex vitae ratione pendet: nam sicut ipsa vita bonum est, si cum virtute vivitur, malum si cum scelere: ita et mors ex praeteritis vitae actibus ponderanda est (LACT. FIRM.). — Bona mors, si peccato moriaris, ut iustitiae vias: haec mors necesse est ut praecurrat, ut sequatur illa secura (S. BERN.). — *O Maria, ne derelinquas me in vita, neque in morte; salva me!*

#### FERIA QUARTA

##### Homilia S. Thomae Aquinatis.

IN IOANN. CAP. 4.

4689 **P**osito loco miraculi, consequenter agitur de ipso miraculo; et ponuntur tria, scilicet persona infirmans, persona interpellans et persona sanans. Persona infirmans est filius Reguli, persona interpellans est pater eius, sed persona sanans est Christus. Circa personam infirmam primo ponitur eius conditio, quia filius Reguli; secundo locus infirmitatis, quia Capharnaum; ter-

tio conditio morbi, quia febris. Quantum ad primum dicit: *Erat quidam Regulus, cuius filius infirmabatur.* Dicitur autem Regulus multipliciter. Uno modo qui praeesit parvo regno; et hoc modo non accipitur hic: quia tunc temporis nullus erat rex in Iudaea; infra XIX, 15: *Non habemus regem nisi Caesarem.* Alio modo, secundum Chrysostomum, aliquis de stirpe regia; nec hoc modo accipitur. Sed tertio modo Regulus dicitur aliquis officialis regis; et isto modo accipitur hic Regulus. Unde, secundum quod Chrysostomus dicit, quidam eundem ipsum aestimant Centurionem, de quo habetur Matth. VIII. Sed hoc non est verum: nam quantum ad quatuor differunt. Primo quidem quantum ad genus infirmitatis; nam ille Centurionis erat paralyticus: unde dicebat (ibid. VI): *Puer meus iacet paralyticus in domo.* Filius autem Reguli erat febricitans: unde dicit: *Heri hora septima reliquit eum febris.* Secundo quantum ad personam infirmatam, quia ille erat servus: unde dicit, *Puer meus*: iste vero erat filius: unde dicit, *Cuius filius.* Tertio quantum ad petitionem; nam Centurio Christum volentem ad domum suam ire, rogabat remanere, dicens: *Domine, non sum dignus ut intres sub lectum meum, sed tantum dic verbo, et sanabitur puer meus.* Regulus vero cum rogabat descendere in domum suam, dicens: *Domine, descende prius quam moriatur.* Quarto quantum ad locum; quia illud fuit in Capharnaum: istud vero in Cana Gallilaeae. Ergo iste Regulus non est idem quod Centurio; sed erat quidam de familia Herodis Tetrarchae, sive nuntius, sive officialis Imperatoris.

Allegorice autem Regulus iste, Abra- 4690 ham, vel aliquis ex patribus veteris Testamenti dicitur, ex eo quod adhaeret magno regi per fidem, scilicet Christo; de quo dicitur in Psal. II, 6: *Ego autem*



constitutus sum rex ab eo. Huic autem Abraham adhaesit, secundum illud infra cap. viii, 56: *Abraham pater vester exsultavit ut videret diem meum*. Filius eius est populus Iudaeorum; infra viii, 33: *Semen Abrahae sumus, et nemini servivimus unquam*. Qui infirmatur pravis voluptatibus et dogmatibus, sed in Capharnaum, idest in abundantia, quae fuit Iudaeis causa recedendi a Deo; secundum illud Deut. xxxii, 15: *Incrassatus est dilectus, et recalcitavit*; et sequitur: *dereliquit Deum factorem suum, et recessit a Deo salvari suo*.

<sup>4691</sup> Moraliter vero in regno animae, rex est ipsa ratio, secundum illud Prov. xx, vers. 8: *Rex qui sedet in solio suo*. Quare dicitur rex? Quia totum corpus hominis per eam regitur, et affectus hominis ab ea dirigitur et informatur, nec non et aliae vires animae eam sequuntur. Sed quandoque dicitur regulus, quando scilicet diminuitur in cognitione, qua obscurata, sequitur inordinatas passiones, et non resistit eis, secundum illud Ephes. cap. iv, 17: *Ambulant in vanitate sensus sui, tenebris obscuratum habentes intellectum*. Et ideo filius eius, idest affectus, infirmatur, idest deviat a bono, et declinat ad malum. Si enim ratio fuisset rex, idest fortis, filius eius non infirmaretur; sed quia regulus est, ideo filius eius infirmatur. Et hoc Capharnaum; quia abundantia temporalium est causa spiritalis infirmitati; Ezech. xvi, 49: *Haec fuit iniquitas sororis tuae Sodoma, abundantio, saturitas panis, et otium ipsius et filiarum eius*.

<sup>4692</sup> Consequenter cum dicit, *Hic cum audisset, etc.*, ponitur persona interpellans: et primo ponitur motivum ad interpellandum; secundo ipsa interpellatio; et tertio necessitas interpellandi. Motivum ad interpellandum fuit adventus Christi; unde dicit: *Hic*, scilicet Regulus, cum

audisset quod Iesus adveniret a Iudaea in Galilaeam abiit ad eum. Nam quamdiu adventus Christi differebatur, spes hominum invalidior erat de sanatione a peccatis; sed cum auditur adventus Christi appropinquare, spes sanitatis confortatur in nobis; et tunc imus ad eum: nam ad hoc ipse venit in mundum, ut peccatores salvos faceret; Luc. xix, 10: *Venit Filius hominis quaerere et salvum facere quod perierat*. Sed, sicut dicit Eccli. xviii, ante orationem animam parare debemus, quod fit occurrente Deo per desiderium: et hoc fecit iste; unde dicitur quod abiit ad eum. Amos iv, 12: *Praeparare in occursum Dei tui Israel*. Petitio autem fit de sanatione filii sui; unde dicit: *Rogabat eum ut descenderet, scilicet per misericordiam*; Is. lxiv, 1: *Utinam dirumperes coelos, et descenderes: et sanaret filium eius*. Sic et nos debemus rogare ut sanemur a peccatis, secundum illud Ps. xi, 5: *Sana animam meam, quia peccavi tibi*. Nam nullus per se potest ad statum iustitiae redire, nisi a Deo sanetur, secundum illud Iob vi, 13: *Non est auxilium mihi ex me*. Sic et patres veteris Testamenti rogabant pro populo Israel. Unde de uno eorum dicitur II Machab. ult. 14: *Hic est fratrum amator, quia multum orat pro sancta civitate et pro Populo Israel, Ieremias propheta Dei*. Sed necessitas interpellandi est urgens; incipiebat enim mori. Quando enim homo tentatur, incipit infirmari; sed quando tentatio praevalet ita ut inclinet ad consensum, est prope mortem, sed quando iam consentit, incipit mori. Cum ergo consummat peccatum, moritur, quia, ut dicitur Iac. i, 15: *Peccatum cum consummatum fuerit, generat mortem*. De qua dicitur in Ps. xxxiii, 22: *Mors peccatorum pessima*: quia hic incipit, et in futuro absque fine terminatur.

Consequenter cum dicit, *Dixit ergo* <sup>4693</sup>

Iesus ad eum, agitur de petitione sanitatis, quae fit per Christum. Et primo ponitur reprehensio Domini; secundo petitio Reguli; tertio impetratio petitionis. Reprehendit autem eum Dominus de infidelitate; unde dicit ad eum: *Nisi signa et prodigia videritis, non creditis*.

<sup>4694</sup> Sed hoc habet quaestionem. Primo quidem videtur inconvenienter dictum de Regulo: *Nisi signa et prodigia videritis, non creditis*: nisi enim eum Salvatorem credidisset, non petivisset ab eo sanitatem. Ad quod dicendum est, quod Regulus iste adhuc non credebat perfecte: erat enim in eo duplex defectus fidei. Unus, quia licet crederet Christum esse verum hominem, non tamen credebat eum habere virtutem divinam; alias credidisset eum absentem posse sanare, cum Deus ubique sit praesens, secundum illud Ier. xxiii, 24: *Coelum et terram ego impleo*. Et sic non rogasset eum quod descenderet in domum suam, sed quod mandaret tantum. Secundus defectus fuit, quia, secundum Chrysostomum, dubitabat utrum Christus sanare posset filium suum: nam si pro certo hoc credidisset, non expectasset adventum Christi ad terram suam, sed ipse potius ivisset in Iudaeam. Sed modo quasi desperatus de salute filii, nolens negligere quidquid circa hoc facere posset, abiit ad eum more parentum, qui desperantes de salute filiorum, etiam imperitos medicos consulunt.

<sup>4695</sup> Secundo vero, quia non videtur reprehendus de hoc quod signa quaerebat: nam fides per signa probatur. Et ad hoc dicendum est quod aliter trahuntur ad fidem Christi infideles; et aliter fideles. Infideles non possunt trahi nec adduci auctoritate sacrae Scripturae, quia ei non credunt; nec per rationem naturalem, quia fides est supra rationem; et ideo ducendi sunt per miracula;

I Cor. cap. xiv, 22: *Signa data sunt infidelibus, non fidelibus*. Fideles autem ducendi sunt et dirigendi in fidem auctoritate Scripturae, cui acquiescere tenentur. In hoc ergo Regulus redarguitur: quia cum esset nutritus inter Iudaeos, et de lege instructus, non per Scripturae auctoritatem, sed per signa credere volebat; et ideo Dominus eum reprehendens dicit: *Nisi signa et prodigia, idest miracula quae sunt aliquando signa, inquantum sunt demonstrativa Dominae veritatis: prodigia vero, vel quia certissime indicent, ut sic dicatur prodigium, quasi porrodictum; vel quia aliquid futurum portendit, ut sic dicatur prodigium, quasi procul ostendens aliquem effectum futurum*.

<sup>4696</sup> Consequenter ponitur instantia Reguli: non enim ad reprehensionem Domini desistit, sed cum instantia dicit ad eum: *Domine, descende priusquam moriatur filius meus*; Luc. xviii, 1: *Oportet semper orare, et non deficere*. Ostenditur in hoc profectus fidei eius quantum ad aliquid, quia scilicet vocat eum Dominum: licet non totaliter in fide profecerit: adhuc enim corporalem praesentiam Christi ad salutem filii sui necessariam credens, rogabat eum ut descenderet. Sed quia oratio perseverans impetrat, ideo quod petit, conceditur ei a Domino; unde dicit ei Iesus: *Vade: filius tuus vivit*. Ubi primo ponitur annuntiatio sanitatis per Christum, qui eam fecit; secundo ponuntur personae, quae eam factam viderunt, ibi, *Iam autem eo descendente, etc.* Circa primum duo ponuntur: mandatum Domini et obedientia Reguli, ibi, *Credidit homo sermoni quem dixit ei Iesus*. Circa primum Dominus duo facit. Primo quidem praecipit; secundo vero annuntiat. Praecipit autem ut vadat: unde dicit, *Vade*; idest dispone te praeparando ad gratiam per motum liberi arbitrii in Deum;



Is. XLV, vers. 22: *Convertimini ad me, et salvi eritis.* Et per motum liberi arbitrii in peccatum. Nam in iustificatione impii quatuor exiguntur, specialiter in adultis: scilicet infusio gratiae et remissio culpae, motus liberi arbitrii in Deum, qui est fides, et in peccatum, qui est contritio. Annuntiat autem salutem filii, quam petierat, dicens: *Filius tuus vivit.*

4697 Sed quaeritur cum Christus rogatus a Regulo ut descenderet in domum suam, corporaliter ire recusat; ad servum vero Centurionis corporaliter ire pollicetur? Huius autem duplex ratio assignatur. Una secundum Gregorium, ut in hoc superbiam nostram retundat, qui magnis hominibus nos ad serviendum offerimus; parvis autem servus recusamus: cum ipse, qui est Dominus omnium, ad servum Centurionis se iturum obtulit, ire vero ad filium Reguli recusavit; Eccli. cap. iv, 7: *Congregationi pauperum affabilem te facio.* Alia ratio, secundum Chrysostomum, quia Centurio iam confirmatus erat in fide Christi, credens quod etiam absens salvare posset; et ideo ad fidem et devotionem eius ostendendam Dominus ire promisit. Iste vero adhuc imperfectus erat, nondum noverat manifeste quod absens curare poterat: et ideo non accedit, ut eum imperfectiorem suam cognoscere faciat.

Varia de morte iustorum.

4698 **D**ux vivis in carne, morere mundo, ut post mortem carnis, Deo vivere incipias (S. BERN.). — Corrige male vivere, time male mori; sed noli timere, non potest male mori, qui bene vixerit (S. AUGUST.). — Timere Dominum bene erit in extremis, et in die defunctionis suae benedicetur (ECCL. I, 13). — Mors non est timenda viro iusto, tum quia certa est, et necessaria, tum quia brevis est, et transitoria, tum quia utilis est, et meritoria (IDIOTA).

4699 O anima mea, Deum dilige, B. Mariae Virgini servire non omittas, et mitiga timorem mortis,

ipsunq; naturalem timorem pro viribus depone. \* Sicut Apostoli navigantes viso Domino timerunt omnes, et putabant phantasma esse; ita nos in hoc mari appropinquantem mortem, quae adjuvat nos, arbitramur inimicam esse; cum vero ad litus Patriae coelestis impulsus fuerimus, agnoscamus, vel maxime salutarem fuisse (BESARTUS). — Iustus mors quietis est portus: nocentibus naufragium putatur (S. AMBR.). — Exitus et hinc decessus pretiosus est et illustris, non omnium hominum, sed eorum qui sancte et iuste vitam hanc transegerunt (S. BASILIUS). — Et quamvis plures inferni poenas meruisti, noli tamen de divina pietate diffidere. Bonus enim est Deus tuus, qui cor contritum et humiliatum non despicit. — O Maria, ora pro me, ut ad coelestem vitam per sanctam conversationem indesinenter pergami!

FERIA QUINTA

Homilia S. Thomae Aquinatis.  
IN IOANN. CAP. 4.

**B**ENEDICTIA Reguli ponitur quantum ad duo. Primo quia annuntiantii credidit; unde dicit: *Credidit homo sermone quem dixit Iesus, scilicet, Filius tuus vivit.* Secundo vero, quia mandato obedivit; unde dicit, *Et ibat,* proficiendo in fide; licet adhuc neque integre neque sane, ut Origenes dicit. In quo signatur, quod ex fide iustificari oportet; Rom. v, 1: *Iustificati ex fide, pacem habeamus ad Deum per Dominum nostrum Iesum Christum.* Oportet nos proficiendo ire: quia qui stat, exponit se periculo ut vitam gratiae conservare non possit: in via enim Dei non proficere, deficere est.

Annuntiatio autem sanitatis facta per servos ponitur consequenter, cum dicit: *Iam autem eo descendente, servi occurrunt ei,* etc. Et primo ponitur denuntiatio salutis; secundo fit inquisitio de tempore sanationis, ibi, *Interrogabat autem horam ab eis.* Dicit ergo: *Iam autem eo descendente, a Cana Gallilaeae in domum suam, servi occurrunt ei:* ex quo patet

quod Regulus iste dives erat, habens multos servos: *et amuniverunt, dicentes, quia filius tuus vivit:* et hoc ideo quia credebant Christum personaliter accedere, cuius praesentia iam curato filio superflua videbatur.

4702 Mystice autem servi Reguli, scilicet rationis, sunt opera hominis, quia homo est dominus suorum actuum, et affectus sensitivae partis, quia obediunt rationi imperanti et dirigenti. Isti autem servi annuntiant quidem quod filius Reguli, scilicet rationis, vivit, quando relucet in homine bona opera, et vires inferiores magis obediunt rationi, secundum illud Eccli. xix, 37: *Amictus corporis, et risus dentium, et ingressus hominis annuntiant de illo.*

4703 Sed quia Regulus neque integre neque sane adhuc credebatur, adhuc volebat scire utrum casu an praecepto Christi filius curatus esset: et ideo tempus curationis inquit; et hoc est quod dicitur: *Interrogabat ergo horam ab eis,* scilicet servis, in qua melius habuerat, scilicet filius suus; et invenit quod illa hora curatus fuit statim quando Dominus dixit ei: *Vade: filius tuus vivit.* Nec mirum, quia ipse Christus est Verbum, quo factum est coelum et terra, secundum Psal. cxlviii, 5: *Ipsa dixit, et facta sunt: ipse mandavit, et creata sunt;* Eccli. cap. x, 5: *Facile est in conspectu Domini, etc.* Et ideo dixerunt ei, scilicet servi, *quod heri hora septima reliquit eum febris.*

4704 Mystice autem per horam septimam, in qua puer a febre dimittitur, significantur septem dona Spiritus sancti, per quem fit remissio peccatorum, secundum illud Ioann. xx, 22: *Accipite Spiritum sanctum; quorum remisistis peccata, remittuntur eis.* Per quem etiam vita spiritualis causatur in anima; infra, vi, 64: *Spiritus est qui vivificat.* Etiam per horam septimam signatur tempus quieti conveniens,

nam Dominus septimo die requievit ab omni opere quod pararat: in quo significatur quod vita spiritualis hominis in quiete spirituali consistit, secundum illud Is. xxx, 15: *Si quieveritis, salvi eritis.* De malis dicit Is. cap. lviii, 20: *Cor impii quasi mare fervens, quod quiescere non potest.*

4705 Consequenter cum dicit, *Cognovit ergo pater,* etc., ponitur effectus miraculi: et primo ponitur miraculi fructus; secundo ipsum miraculum altero miraculo continuatur, ibi, *Hoc iterum secundum signum fecit Iesus.* Dixit ergo: *Cognovit ergo pater,* comparans horam nuntiantium servorum horae Christi praenuntiantis, quia illa hora erat in qua dixit ei Iesus: *Vade: filius tuus vivit.* Ex hoc conversus est ad Christum, cognoscens miraculum eius virtute factum: *Credidit ipse, et domus eius tota,* scilicet servi et ministri: quia secundum conditionem dominorum, sive bonam sive malam, servi disponuntur: secundum illud Eccli. x, 2: *Secundum iudicem populi, sic et ministri eius;* Gen. xviii, 19: *Scio enim quod praecepturus sit filius suis.* Patet autem ex hoc quod fides istius semper profecit: nam a principio quando interpellavit pro filio infirmo, debilis erat; postea plus firmitatis habere coepit, quando vocavit eum Dominum; deinde quando credidit homo sermoni, et ibat, magis perfecta erat; tamen non integre, quia adhuc dubitavit: hic cognitio manifeste Dei virtute in Christo, perficitur in eius fide: quia, ut dicitur Prov. iv, 18: *Iustorum semita quasi lux splendens procedit, et crescit usque ad perfectum diem.*

Varia de morte iustorum.

4706 **O**ti, qui Deo servare peroptas, et ex nimio timore mortis, ad coelestem patriam languide tantum suspiras: spera, ora, et mitiga timorem tuum! \* Habes quod agas, ut nunquam moriaris;



et si times mortem, ama vitam: vita tua Deus est, vita tua Spiritus sanctus est. (S. AUGUST.). Bona mors, et nequaquam abhorranda, quae vitam, etsi admittit, non perimit; admittit quidem, sed ad tempus, restituendam in tempore duratam sine tempore (S. BERN.).

4707 O tu qui Deum times, eique ex corde servire curas, ad patriam coelestem humillime suspira; in Deo firmiter spera. \* Volo te mortem etsi non effugere, certe vel non timere; iustus quippe mortem etsi non cavet, tamen non pavet. Denique si morte praecoccupatus fuerit, in refrigerio erit. (S. BERN.). Igitur aeterna bona quaerentes, abiciamus terrestria, et pie santeque vivere studeamus. Siquidem \* nihil in morte nobiscum ferre possumus, nisi vitam bene atque innocenter actam, (LACR. FIRM.). \* Beati mortui, qui in Domino moriuntur. Amodo iam dicit Spiritus, ut requiescant a laboribus suis: opera enim illorum sequuntur illos. (APOC. XIV, 13). *O Maria, in hora mortis meae memento mei, et salva me!*

## FERIA SEXTA

Homilia S. Cyrilli Alexandrini.  
IN IOANN. CAP. 4.

4708 **P**ROFICISCIUR quidem ille Regulus, tamquam ad eum cui sit sanandi potestas: sed nondum intelligit secundum naturam esse Deum: et Dominum quidem eum appellat, sed veram dominationis dignitatem nequaquam ei tribuit. Alioqui enim illico ad genua eius accideret, rogaretque non ut domum se conferret, et secum ad aegrotantem puerum descenderet, sed potius ut pro sua potestate et nutu divino morbum inferat abigeret. Quid enim necesse erat aegroto astare eum cui etiam absenti facile poterat reddere sanitatem? Quomodo vero non valde stultum est existimare ipsum morte potiorum fore, et eum qui repletus sit divina virtute nequaquam Deum esse putare?

4709 *Nisi signa et prodigia videritis, non creditis. Dicit Regulus ad eum.* Durus quidem adhuc in iis est animus, sed exhortatione ad fidem potiora futura sunt mi-

racula. Proindeque prodigiis opus illis esse Salvator aiebat, ut facile possent ad meliorem frugem erudiri, et agnoscerent Deum esse secundum naturam.

4710 *Domine, descende priusquam moriatur filius meus.* Angustus valde est Reguli animus, quin puerum se prodit in petenda gratia, nec sentit se sensim delirare. Nam si non modo praesentem, sed etiam absentem Christum vim suam exserere posse credidisset, de illo pro eo ac decet sensisset. Nunc autem absurdissime sentit ac facit qui virtutem Deo quidem convenientem postulat, sed ut Deum implere cuncta ipsum non existimat, sed nec mortem superaturum, licet iam fere morituro ipsum optulari rogaret: incipiebat enim mori puer.

4711 *Dicit ei Iesus: Vade, filius tuus vivit.* Sic oportebat credentem accedere, sed nostram imperitiam Christus non reiecit, quin peccantes etiam beneficiis afficit, ut Deus. Quod igitur laudi esset homini, si faceret, hoc etiam non fecisse docet, simul virtutum magister et bonorum quae petuntur largitor constitutus. Nam in eo quod ait, *Vade, fides est; in eo vero quod dicit, Filius tuus vivit, rei optatae consummatio cum ingenti quadam et Deo convenienti potestate elucet.*

4712 *Credidit homo sermone quem dixit ei Iesus, et ibat. Iam autem eo descendente, servi occurrerunt ei, et nuntiaverunt, dicentes, quia filius eius viveret.* Unum Salvatoris mandatum duas sanat animas. In Regulo quippe insolitam fidem operatur, et ex corporea morte adolescentulum eripit. Uter autem prior sanctorum difficile dicti est; ambo enim, ut reor, eodem tempore Salvatoris nostri iussu morbo soluto sanati fuerunt. Servi autem occurrentes, pueri curationem annuntiant iuxta et divini mandati celeritatem, Christo id utique palam ordinante

et infirmum dominum illum spei eventu ad fidem cito confirmante.

4713 *Interrogabat ergo horam ab eis in qua melius haberit. Et dixerunt ei quia, Huiusmodi hora septima reliquit eum febris. Cognovit ergo pater quia illa hora erat in qua dixit ei Iesus: Filius tuus vivit. Et credidit ipse, et domus eius tota. Hoc iterum secundum signum fecit Iesus, cum venisset a Iudaea in Galilaeam.* Sciscitatur quae hora aegrotus convalescere coeperat, ut exploraret an momentum illud gratiae tempori congrueret. Postquam autem ita rem esse comperit, cum tota domo salvator, miraculi virtutem Christo tribuens, et quemdam veluti grati animi fructum, firmiorem nempe fidem, offerens.

## Varia de morte iustorum.

4714 **P**RIMA immortalitas fuit, posse non mori; novissima erit, non posse mori (S. AUGUST.). — Pretiosa mors Sanctorum, pretiosa plane tamquam finis laborum, tamquam vitae laetae, et perfectae securitatis ingressus (S. BERN.). — Plus mors ultra non est mors, sed nomen tantum habet mortis: imo et ipsum nomen sublatum est (S. CHRYSOST.).

4715 Diligamus Deum nostrum, et nimium timorem mortis abiciamus. "Quid est mors nisi vitiorum sepultura, virtutum suscitatio?" (S. AMBROS.). — Mors nihil aliud est, quam peregrinationis terminus, finis miseriae, laborum meta, exilii limes, ianua patriae, nativitas vitae, principium beatitudinis, primitiae praemiorum (PETR. BLESS.). Scimus enim quoniam si terrestris domus nostra huius habitationis dissolvatur, quod aedificationem ex Deo habemus, domum non manufactam, aeternam in caelis (II COR. V, 1). — *O Maria, Mater vitae nostrae, in hora mortis nostrae defende nos et salva nos!*

## SABBATO

Homilia S. Bonaventurae Episcopi.  
DOM. XX. POST PENT. SERMO 5.

4716 **C**REDIDIT homo sermone, quem dixit ei Iesus, et ibat, Ioannis quarto.

4717 Verbum est Evangelistae Ioannis re-

guli devoti perfectionem aliis in exemplum proponens. Ostendit autem ipsius perfectionem: primo, quantum ad *fidei* sive intelligentiae *rectitudinem*; secundo, quantum ad verae *obedientiae promptitudinem*. Primum, ibi: *Credidit homo sermone, quem dixit ei Iesus*; secundum ibi: *et ibat*.

4718 Quantum ad totum nota, quod exemplo huius reguli debemus *fidei* sive intelligentiae *rectitudinem* et *obedientiae Evangelii promptitudinem* conari habere propter quatuor bona, quae inde proveniunt omnibus. Primum est abdicatio infipientis *maculae*; Ioannis undecimo: *Ego sum resurrectio et vita; qui credit in me, etiam si mortuus fuerit, vivet*. Secundum est fortitudo proficientis *iustitiae*; Ioannis decimo quarto: *Amen, amen dico vobis, qui credit in me, opera, quae ego facio, et ipse faciet*. Tertium est plenitudo reficientis *gratiae*; Ioannis undecimo: *Omnis qui vivit et credit in me, non morietur in aeternum*. Quartum est altitudo perficientis *gloriae*; Ioannis decimo quarto: *Creditis in Deum, et in me credite. In domo Patris mei mansiones multae sunt*.

## Varia de morte iustorum.

4719 **O** vir bonae voluntatis, exal es in hac mortaliitate: coelestia desideras: noli timere mortem, quae vitam ianua tibi erit ex infinita Dei misericordia. \* Quis dubitet de bono mortis, cum id quod iniquum, id quod erubescendum, id quod inimicum nobis est, id quod violentum, id quod procellosum, et ad omnia vitia illocubrosus conquescat et taceat, et quasi fervida cavea claudatur sepulchri? (S. AMBROS.). — Mors iusti est finis noctis, et initium diei, finis miseriae et ingressus beatitudinis (S. ANTON. PATAV.). — Non est iustus mors, sed translatio: quippe qui transferuntur ex hoc mundo in vitam aeternam (S. ATHAN. MAGN.). — *O Maria, Vita, Dulcedo, Spes mea, salva me!*